

**ПРИВАТНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД  
«МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІЗНЕСУ І ПРАВА»**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Ректором ПВНЗ «МУБіП»

\_\_\_\_\_ Білоусова С.В.

29.01.2018 р.

**ПОЛОЖЕННЯ**

**ВИБІРКОВІ ДИСЦИПЛІНИ**

**ЗАТВЕРДЖЕНО**

Вченою радою ПВНЗ «МУБіП»

Протокол № 6 від 29.01.2018 р.

**Херсон – 2018**

## 1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено з метою конкретизації процедури формування переліку та подальшого вивчення студентом навчальних дисциплін із циклу вільного вибору для освітніх ступенів «бакалавр» і «магістр».

1.2. Положення розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та визначає процедуру проведення та оформлення запису студентів на вивчення блоку вибіркових навчальних дисциплін, передбачених відповідною освітньою програмою, робочим планом підготовки бакалаврів та магістрів, в обсязі, що становить не менш як 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС (частини навчального плану - «Теоретичне навчання»), передбачених для даного рівня вищої освіти.

1.3. Для конкретизації планування та організації навчального процесу на кожний навчальний рік складається робочий навчальний план, який формується на підставі навчального плану відповідної спеціальності та затвердженого переліку вибіркових дисциплін.

1.4. До переліку дисциплін робочого навчального плану входять нормативні дисципліни, дисципліни за вибором навчального закладу, що є обов'язковими для вивчення студентами даної спеціальності, та дисципліни вільного вибору, які студенти обирають самостійно.

1.5. Навчальні дисципліни за вибором здобувача вищої освіти або **вибіркові навчальні дисципліни** - це дисципліни, які вводяться вищим навчальним закладом, а також кафедрами університету з метою задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб студентів, посилення їх конкурентоспроможності та затребуваності на ринку праці та ефективного використання можливостей університету, врахування регіональних потреб тощо.

1.6. Перелік дисциплін вільного вибору студентів для певного рівня вищої освіти за циклами загальної підготовки є уніфікованим для всіх спеціальностей (напрямів підготовки) університету.

1.7. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми студент здійснює самостійно.

1.8. Нормативний зміст освітньої програми з будь-якої спеціальності визначається стандартом вищої освіти, а варіативний – випусковою кафедрою.

1.9. Вибіркові дисципліни професійної та практичної підготовки надають можливість здійснення поглибленої підготовки за спеціальностями та спеціалізаціями, що визначають характер майбутньої діяльності; сприяють академічній мобільності студента та його особистим інтересам, дозволяють здійснювати впровадження спеціалізацій в межах базової спеціальності з метою формування компетенції здобувача відповідно до вимог ринку праці.

1.10. Реалізація вільного вибору студентів передбачає два варіанти:

- **вибір дисциплін за блоками**. Студенти мають право обрати блок навчальних дисциплін, які, в свою чергу, складаються з нормативних та

вибіркових дисциплін, який повинен охоплювати дисципліни, які будуть викладатись з наступного після вибору семестру.

- **вибір окремих дисциплін з переліку.**

1.11. Студенти мають право обрати вибіркові дисципліни на весь період навчання.

1.12. Завідувачі відповідних кафедр, що пропонують вибіркові дисципліни, забезпечують підготовку навчальних програм та робочих навчальних програм з дисциплін, методичних та організаційних матеріалів, необхідних для вивчення вибіркових дисциплін.

## **2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ НА ВИБІР ЕЛЕКТИВНИХ ДИСЦИПЛІН**

2.1. В ПВНЗ «МУБіП» визначено наступні загальні підходи до формування варіативної частини /компоненти освітніх програм.

2.2. Обсяг дисципліни вільного вибору циклів загальної та професійної підготовки студента та циклу професійної і практичної підготовки – за вибором випускової кафедри.

2.3. Форма контролю дисципліни за вибором:

- для дисциплін 1-го – залік;

- для дисциплін 2-го - відповідно до навчального плану.

2.4. Вивчення вибіркових дисциплін починається в такі терміни:

- для освітнього рівня «бакалавр» - з другого навчального року (третього семестру).

- для освітнього рівня «магістр» - з першого навчального року (першого семестру).

2.5. Якщо студент починає заняття на певному рівні вищої освіти з 1 вересня, то він може брати участь у виборі навчальних дисциплін із циклу вільного вибору наступним чином:

2.5.1. При виборі за блоками дисциплін - при написанні заяви на вступ на спеціальність.

2.5.2. При виборі окремих дисциплін з переліку - тільки для наступного року навчання.

2.6. Для здобувачів **ступеня бакалавра** варіативна компонента освітньо-професійної програми становить 1800 год. / 60 кредитів;

*циклу соціально-економічної та гуманітарної підготовки* – 360 год. / 12 кредитів (4 дисципліни);

*циклу природничо-наукової (фундаментальної) підготовки* – 360 год. / 12 кредитів (4 дисципліни);

*циклу професійної і практичної підготовки* (дисципліни спеціалізації) не менше 1080 год. / 36 кредитів (10 дисциплін).

2.6.1. При формуванні вибіркової частини освітньо-професійних програм, складанні навчальних та робочих навчальних планів для

формування між факультетських груп слід враховувати такі підходи для викладання дисциплін за вибором ЗВО:

- за вибіркоким блоком 1 (за вибором факультету / інституту) – з 1 по 6 семестр – 27 кредитів;

- вибіркоким блок 2 (компоненти вільного вибору студента) – з 3 по 8 семестри за різними запропонованими переліками – 54 кредити.

2.6. Для здобувачів **другого рівня вищої освіти – ступінь магістра** – варіативна компонента освітньо-професійної програми становить не менше 720 год. / 24 кредитів.

*циклу загальної підготовки* – 240 год. / 8 кредитів;

*циклу професійної і практичної підготовки* – не менше 540 год. / 18 кредитів.

2.8. Вибіркові дисципліни циклу професійної і практичної підготовки бажано представити спеціалізаціями (додатковою спеціальністю).

2.9. Вибіркова навчальна дисципліна циклу загальної підготовки запроваджується за умови чисельності групи не менш як 5 осіб.

2.10. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись.

### **3. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

3.1. Викладання дисциплін 1-2 циклів можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного кадрового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, що є свідченням спроможності кафедри оперативно задовольнити потреби здобувачів вищої освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

3.1.1. Для розробки та оновлення переліку вибіркоких дисциплін до 01 жовтня поточного навчального року на кафедрах створюються робочі групи (за головуванням завідувача).

3.1.2. Робочі групи аналізують забезпечення кафедр щодо можливості організації освітнього процесу високої якості. Основними критеріями є: *кадрове* забезпечення (науковий ступінь, вчене звання НПП, підвищення кваліфікації, досвід викладання дисципліни, особистий рейтинг); *навчально-методичне* забезпечення (навчально-методичний комплекс, підручники, навчальні посібники, методичні рекомендації); *матеріально-технічне* забезпечення.

3.1.3. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи до 15 листопада формують перелік вибіркоких дисциплін та подають їх для розгляду на засіданні науково-методичної комісії спеціальності та після схвалення – на затвердження Вченою радою Університету.

3.1.4. Затверджені в установленому порядку вибіркокі дисципліни формують окремо для кожного рівня вищої освіти, рекомендованих для

вивчення в наступному році, і розміщують його для ознайомлення студентів на офіційному сайті університету, інформаційних сайтах кафедр.

3.1.5. На сайті кафедри зазначено короткий опис змісту дисципліни, цільове призначення (спеціальність) та кафедра, що викладатиме дисципліну.

3.2. Перелік вибірових дисциплін циклу професійної і практичної підготовки розробляється кожною кафедрою окремо для кожного рівня вищої освіти розглядається науково-методичною комісією, затверджується Вченою радою до 01 грудня поточного навчального року і оприлюднюється на офіційному сайті університету.

3.3. Переліки вибірових дисциплін для певної спеціальності певного рівня вищої освіти повинні узгоджуватися з освітніми програмами (освітньо-професійними й освітньо-науковими) та навчальними планами.

#### **4. ПОРЯДОК РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВА ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН**

4.1. Кафедри, які забезпечують викладання вибірових дисципліни, до **01 лютого** кожного навчального року подають до навчального відділу список дисциплін, які пропонуються для вибору студентам на наступний навчальний рік, робочі навчальні програми і короткі анотації цих дисциплін.

4.2. Вчена рада затверджує блок або перелік дисциплін вільного вибору студентів за всіма рівнями вищої освіти після погодження з навчально-методичним відділом.

4.3. Кафедри до **01 березня** ознайомлюють студентів із затвердженим вченою радою університету переліком вибірових дисциплін та інформують студентів про особливості формування груп для вивчення вибірових дисциплін на наступний навчальний рік.

4.4. Вибір дисциплін студентами здійснюється шляхом подачі письмової заяви (додаток 1) на ім'я завідувача кафедри.

4.5. Заява зберігається в навчальному відділі протягом усього терміну навчання студента.

4.6. На підставі поданих заяв до **01 квітня** формується подання на розподіл академічних груп за обраними дисциплінами та подає до навчального відділу Університету.

4.7. Якщо для вивчення окремої вибірової дисципліни не сформувалась мінімальна кількість студентів, то деканат доводить до відома студентів певний блок дисциплін, які не будуть вивчатись. Після цього студент протягом тижня повинен обрати інший блок дисциплін, з яких сформувалась (чи сформується) кількісно достатня група студентів.

4.8. Студент, який з поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо), не визначився з вибіровими дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання.

4.9. Студент, який не визначився з переліком вибірових дисциплін та не подав заповнену заяву у визначені терміни, буде записаний на вивчення

тих дисциплін, які кафедра вважатиме необхідними для оптимізації кількісного складу академічних груп.

4.10. Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від вибраного і затвердженого вченою радою університету блоку дисциплін. Самочинна відмова від вивчення курсу тягне за собою академічну заборгованість, за що студент може бути відрахований з університету.

4.11. Обрані дисципліни вносяться до робочих навчальних планів спеціальностей і визначають навчальне навантаження кафедр і конкретного викладача, яке розраховується до початку навчального року для навчальних планів і освітніх програм для здобувачів ступеня бакалавра і магістра.

4.12. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибіркової дисципліни, інформація про вибіркові дисципліни вноситься до індивідуального плану студента. З даного моменту вибіркова дисципліна стає для студента обов'язковою.

## **5. ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ КРЕДИТІВ**

5.1. Вчена рада університету може дозволити студентам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому університеті-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в університеті (до 20 кредитів).

5.2. Вчена рада університету може дозволити перезарахування дисциплін у разі поновлення або переведення студента (до 20 кредитів).

5.3. Перезарахування кредитів проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін певного циклу за умови однакової кількості кредитів.

## **6. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ**

6.1. Дане Положення набуває чинності з 1 квітня 2018 року.

6.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою університету у тому ж порядку, що й саме Положення.

**ЗРАЗОК**

заяви студента на включення до індивідуального плану  
дисциплін вільного вибору

Завідувачу кафедри \_\_\_\_\_

студента \_\_\_\_\_ курсу  
спеціальності \_\_\_\_\_

(П.І.Б.)

**ЗАЯВА**

Прошу включити в мій індивідуальний навчальний план на 20\_\_/20\_\_  
навчальний рік такі дисципліни вільного вибору:

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_

3. \_\_\_\_\_

4. \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
(дата)

\_\_\_\_\_  
(підпис)

Узгоджено:

Начальник навчального відділу \_\_\_\_\_

підпис

Куратор \_\_\_\_\_

підпис